

ISBN: 978-616-95136-0-5

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings)
การประชุมวิชาการเครือข่ายพัฒนาชุมชน ก่อตั้งและสังคมระดับชาติ
(CSD สัมพันธ์)

ครั้งที่
24

พทุฒนธรรม

เพื่อการพัฒนอย่งอยสร้งสรธและย่งยิบ

ระหว่งวันที่ 27 - 30 มกราคม 2569

ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (ศูนย์การศึกษานพรว)

ตำบลสามพรว อำเภอนองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings)
การประชุมวิชาการเครือข่ายการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นและสังคมระดับชาติ
(CSD สัมพันธ์) ครั้งที่ 24

บทวิวัฒนาการ เพื่อการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน

ระหว่างวันที่ 27 – 30 มกราคม 2569
ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (ศูนย์การศึกษาสามพร้าว)
ตำบลสามพร้าว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

จัดโดย
สมาคมพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นและสังคม (สพช.)
ร่วมกับ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

สารบัญ

หน้า

- ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดบริการสาธารณะด้านน้ำประปา กรณีศึกษาโครงการ
น้ำประปาดื่มได้ องค์การบริหารส่วนตำบลนาบัว อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี..... 433
นงลักษณ์ มีชัย/ วัชรินา เนื่องแก้ว/ ปิยะวัฒน์ สีเสมอ/ สรวิญญา เจริญศิริ
- บทบาทของภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนงานมหกรรมพืชสวนโลก ณ พื้นที่ชุ่มน้ำหนองแค
ตำบลกุดสระ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี..... 450
พรวิมล หนองชัย/ บัณฑิตา กาหมน/ ศรีณย์ เจริญศิริ
- ความคิดเห็นของประชาชนต่อผลกระทบจากโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยเชียง(ตอนบน)
ตำบลหนองสูง อำเภอกุศุดจับ จังหวัดอุดรธานี..... 463
ณัฐกมลจันทร์ ขบรัมย์/ อุทอนา นิคม/ อานาวร ผลไม้/ ศาสุทร เกษะสุระ/ ศรีณย์ เจริญศิริ
- ความคิดเห็นของประชาชนต่อการขับเคลื่อนนโยบายเมืองสุขภาพดี (Healthy City)
กรณีศึกษาเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย..... 473
วิภาดา หุ่นผล/ พิมพ์กา บุญชู/ สรวิญญา เจริญศิริ
- การจัดการขยะด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในตำบลม่วงเคี้ยว อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี..... 484
อาชิติน สานเม็ง/ ปณิตา นิพนาน/ ไอลิทธิศรี เจริญ/ อาติละห์ อุม/ รุสมิ เสาร์พรมาน/ ชัยนัย ศีราชม/
มัญญาณี กุศล/ อาภาวีย์ระ วาหลง/ พิศเดชา โตะจู/ กมลวรรณ ชนะกุล
- ศึกษาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้นแบบในการบริหารจัดการศูนย์ข้าวบ้านหันเห ตำบลปะโค
อำเภอกุศุดจับ จังหวัดอุดรธานี..... 495
วราภรณ์ คำฉาย/ วรรณษา โภกาพันธ์/ ปณิตา จันทร์สง
- แนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพปลากระตัก ตำบลพุดโน อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา..... 505
จารุณี คงกุล/ วราภษา ศรีนวลโย/ นนทวัฒน์ ศลองงพพร/ นรินทร์ บุตรสิทธิ์/ อภิสิทธิ์ กุศลภททอม/
อัมพัชร์ สือระ
- การอนุรักษ์ป่าสาธุของชุมชนตำบลโคกสะบ้า อำเภอนาโยง จังหวัดศรีสะเกษ..... 519
วราภษา ศรีนวลโย/ พิมพ์วิมล รุ่งเรือง/ พันธิสา หวังสิน/ ปารณัท วงศ์น้อย/ ผดุงเกียรติ บัวทอง
- การถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำสบู่สมุนไพรของชุมชนบ้านชัยพัฒนา ตำบลแม่ปางขาว
อำเภอคุรุบุรี จังหวัดพังงา 533
พรพิมล เต็มวัง/ ราชกร ปัญญาบุญ/ อรุณพงศ์ ขวัญอ่อน/ ณัฐกัทร ทองเจริญ
- แนวทางการพัฒนาภูมิปัญญาตามอัตลักษณ์ชุมชน"ลอบช่อภูเก็ด" เพื่อสร้างคุณค่าและ
มูลค่าเพิ่มของชุมชนกรณีศึกษา: บ้านภูเก็ด ตำบลวังน้ำ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต..... 543
วราภษา ศรีนวลโย/ จารุณี คงกุล/ พิพัชญ์อุบล อึ้งสุข/ ปิยะภาณี โปธิวั/ ภูษา จันทร์ศรี/ อรุณพงศ์ พวงเขียว
- แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำเพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็ง
ของชุมชน 556
วราภษา ศรีนวลโย/ สอนยา ปานแก้ว/ พรพิมล เต็มวัง/ ณัฐกัญญา แก้วกลาง/ บรรณรณ จิรจิตติโสภณ/
ศศิภานต์ สมภูวน์ศรีวัง/ สุกัญญา ศรีละมุล/ อภิษฐา คงแก้ว/ อาทิตพร แสงแก้ว
- แนวทางการพัฒนาส่วนประสมทางการตลาดผลิตภัณฑ์ปลาเค็มของชุมชนบ้านกลาง
ตำบลบางเตย อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา 570
ธีรภานต์ โห้แก้ว/ กัลยาณี รักหนู/ จิรนนท์ หอมหวล/ จิรวรรณ หอมหวล/ ชลธิชา แก้วคงนิง/
สุกัสนว เหนือคลอง/ อาทิตยา ทองเหลือง

**แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำ
เพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของชุมชน**
**Guidelines for promoting the use of community development principles by leaders
to develop and strengthen communities**

วาสนา ศรีนวลใจ¹, สอนยา ปานแก้ว^{2*}, พรพิมล เต็มวงษ์³, ณัฐณิชา นวกัง⁴, บวรธรรม จิรภักดีโลกม⁵,

ศศิภานต์ สมบูรณ์สร้าง⁶, สุภิญญา ศรีระมูล⁷, อภิษฐา คงแก้ว⁸ และ อาทิตถ์ แซงแก้ว⁹

Wasana Srinualjai¹, Sonthaya Pankaew^{2*}, Porphimol Teamwang³, Nattinya Kaewkiang⁴, Bowomtham Jirakittisophon⁵,

Sasikant Sombunsang⁶, Sukanya Srilamun⁷, Aphitchaya Khongkaew⁸ and Atitthep Saengkaew⁹

¹อาจารย์, สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

¹Lecturer, Dr., Community Development Department, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phuket Rajabhat University

^{2*}อาจารย์, สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

^{2*}Lecturer, Community Development Department, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phuket Rajabhat University

^{3*}นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

^{3*}Students, Community Development Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phuket Rajabhat University

*Corresponding author, e-mail: s6610208232@pkru.ac.th

Received: 12 Dec. 2025;

Revised: 29 Dec. 2025;

Accepted: 30 Dec. 2025;

Published: 27 Feb. 2026;

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำเพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของชุมชน 2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำ เพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบสอบถามและแนวทางการสัมภาษณ์ โดยใช้แนวคิดหลักเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1. หลักการมีส่วนร่วม 2. หลักการใช้วัฒนธรรมชุมชน 3. หลักการประสานงาน 4. หลักการค้นหาและพัฒนาผู้นำ 5. หลักการพึ่งตนเองของชุมชน ผลการวิจัยระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำในการพัฒนาชุมชน พบว่า ในภาพรวมเกี่ยวกับระดับการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำในการพัฒนาชุมชนเกาะสีชัง ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.75) หรืออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า หลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.77) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา หลักการใช้วัฒนธรรมชุมชนและหลักการพึ่งตนเองของชุมชน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.75) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา หลักการประสานงานและหลักการค้นหาและพัฒนาผู้นำ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.74) ตามลำดับ สำหรับผลการวิจัยแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำ เพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของชุมชน พบว่า 1. ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรมีการร่วมแรง ร่วมคิดและช่วยกันทำกิจกรรมเพื่อให้ชุมชนเดินไปข้างหน้า 2. ด้านหลักการใช้วัฒนธรรมชุมชน ควรมีการสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น ชักพระ ลอยเรือ อาหารพื้นบ้าน เพื่อสร้าง ความสามัคคี 3. ด้านหลักการประสานงาน ควรมีการพัฒนาช่องทางสื่อสารเป็นกลุ่มและการแบ่งหน้าที่ ควบคู่กับการประสานงานแบบใกล้ชิดระหว่างชาวบ้าน 4. ด้านหลักการค้นหาและพัฒนาผู้นำ ควรมีการพิจารณาบุคคลที่มีความ รับผิดชอบ รักชุมชนและพร้อมช่วยงานชุมชน 5. ด้านหลักการพึ่งตนเองของชุมชน ควรดำเนินชีวิตแบบพอเพียงและช่วยกันแก้ปัญหา กันและกัน

คำสำคัญ: หลักการพัฒนาชุมชน, ผู้นำ, การสร้างความเข้มแข็ง

Abstract

This research aimed to: (1) examine the level of public opinions toward the application of community development principles by community leaders in developing and strengthening the community, and (2) explore guidelines for promoting the application of these principles to enhance community development and strength. A mixed-methods research approach was employed, integrating both quantitative and qualitative methods. The research instruments consisted of a structured questionnaire and interview guidelines. The conceptual framework was based on five key principles of community development: participation, utilization of community culture, coordination, identification and development of leadership, and community self-reliance.

The findings on public opinions regarding the application of community development principles by leaders indicated that the overall level of application in the development of Koh Sirey Community was high, with an overall mean score of 3.75. When considered by individual principles, the principle of participation recorded the highest mean score ($\bar{X} = 3.77$), reflecting a high level of implementation. The principles of utilizing community culture and community self-reliance followed, both with a mean score of 3.75, and were also rated at a high level. The principle of coordination and the principle of identifying and developing leadership showed slightly lower but still high levels of application, with mean scores of 3.74, respectively. The results concerning guidelines for promoting the application of community development principles by leaders revealed several key recommendations. First, regarding participation, community members should collaborate, exchange ideas, and jointly engage in activities to support continuous community development. Second, in terms of utilizing community culture, the preservation and promotion of local traditions and cultural practices, such as Chak Phra ceremonies, Loy Ruea rituals, and traditional local food, should be encouraged to strengthen unity and social cohesion. Third, with respect to coordination, effective communication channels should be developed through group communication, clear role allocation, and close cooperation among community members. Fourth, in identifying and developing leadership, individuals who demonstrate responsibility, commitment to the community, and willingness to contribute should be identified and supported as community leaders. Finally, regarding community self-reliance, community members should adopt a sufficiency-based lifestyle and cooperate in solving shared problems in order to enhance community strength and long-term sustainability.

Keywords: Community development principles, leader, Capacity Building

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 -2580) ระบุในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน ท้องถิ่นมาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวมการกระจายอำนาจ และความรับผิดชอบต่อผู้ถือการบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์ แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้มากที่สุด ดังนั้นชุมชนจะเข้มแข็งได้คน ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ จะต้องมีการจัดการตนเองของชุมชนที่ดี ชุมชนมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง และมีผู้นำในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน ผู้นำจึงเป็นผู้มีบทบาทอย่างมาก ในการพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (สมบัติ วิวัฒน์พัฒนาพงศ์ และคณะ, 2565)

ปัจจุบันชุมชนและสังคมยุคใหม่มีการเชื่อมโยงกันหลากหลายมิติ เป็นระบบที่ซับซ้อน (Complex System) ที่เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีควมโกลาหล (Chaos) แนวทางการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนต้องเข้าใจเรื่องการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ (Interactive Learning Through Action) เป็นชุมชนเรียนรู้ และการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานในตน (Transformation) เพราะการที่จะเกิดการเรียนรู้ร่วมกันจะต้องเคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นคนของคนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน เคารพตัวตน ไม่ใช่เคารพแต่คนที่มีปัญญาสูง ๆ มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความเปิดเผย จริใจต่อกัน ทำให้เกิดความเสมอภาคและสามัคคีธรรม เกิดความเชื่อถือไว้วางใจ (Trust) เกิดความสุข ความเสมอภาค (ประเวศ วะสี, 2558) ดังกล่าวมาชุมชนทุกแห่งปรารถนาให้ชุมชนตนเองสงบร่มเย็น และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เช่นเดียวกับชุมชนบ้านเกาะสีหะ หมู่ที่ 1 ตำบลรัษฎา อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต แม้ประชาชนส่วนใหญ่มีความหลากหลายที่มาและวัฒนธรรมที่ต่างกันแต่เมื่อมาอยู่ร่วมกัน ก็สามารถดำรงอยู่ได้อย่างปกติสุข ภายใต้การดูแลของผู้นำในชุมชนทั้งที่เป็นผู้นำทางการและผู้นำตามธรรมชาติ จึงเป็นหนึ่งในชุมชนที่น่าสนใจในการใช้หลักการพัฒนาชุมชนร่วมกันของชุมชนดังกล่าวนี้

จากกรณีพื้นที่ศึกษาบ้านเกาะสีหะ หมู่ที่ 1 ตำบลรัษฎา อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีความหลากหลายของผู้คน ต่างที่มาและได้มาอยู่ร่วมกันอย่างสงบและเรียบร้อยของประชาชน เป็นชุมชนที่มีความน่าสนใจในการศึกษาคำเนินการพัฒนาชุมชน ทั้งนี้คณะผู้วิจัยจึงได้ลงพื้นที่ศึกษาการดำเนินงานการพัฒนาชุมชนดังกล่าว โดยใช้เครื่องมือวิเคราะห์กรณีวิเคราะห์เกี่ยวกับการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำในชุมชน พบว่า ผู้นำทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีการใช้หลักการพัฒนาชุมชนในการดำเนินงานของชุมชน ส่งผลให้เห็นผู้นำเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง ผ่านการประยุกต์ใช้หลักการพัฒนาชุมชน เช่น การมีส่วนร่วม การพึ่งตนเอง การเรียนรู้ร่วมกันและการเสริมพลัง ซึ่งช่วยให้คนในชุมชนตระหนักถึงคุณค่าและอัตลักษณ์ของตนเอง การพึ่งตนเองช่วยให้ชุมชนสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ลดการพึ่งพภายนอก นอกจากนี้การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้นำกับประชาชนทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ในการนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการใช้หลักการพัฒนาชุมชน และแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำในการพัฒนาชุมชน ณ บ้านเกาะสีหะ หมู่ที่ 1 ตำบลรัษฎา อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ทั้งนี้เพื่อนำองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ส่งมอบต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการใช้เป็นแนวทางขับเคลื่อนชุมชนอื่น ๆ ให้เกิดการดำเนินงานที่เข้มแข็งต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำเพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำ เพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

การทบทวนวรรณกรรม

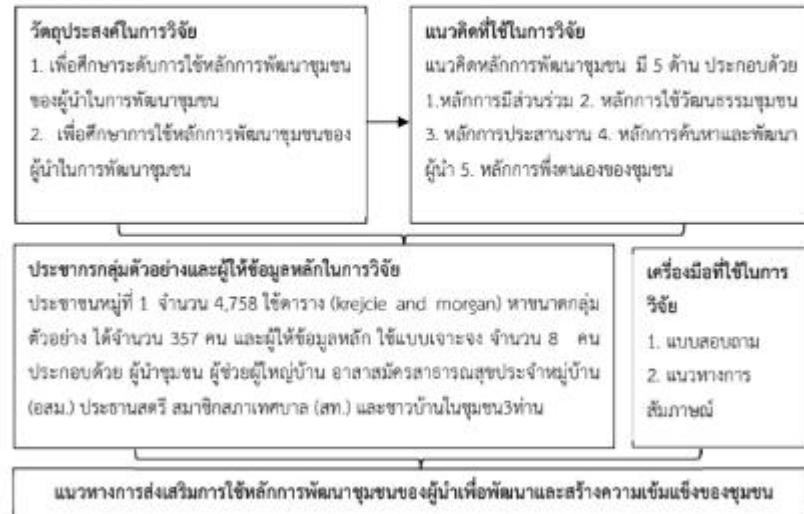
ในการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำ เพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของชุมชน กรณีศึกษา : บ้านเกาะสีหัง ตำบลรัชฎา อำเภอเมืองภูเก็ท จังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยได้มีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะแนวคิดหลักการพัฒนาชุมชน ซึ่งสามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับแนวทางการวิจัยในครั้งนี้ได้อย่างเหมาะสม โดยมีนักคิดและนักวิชาการได้กล่าวถึงแนวคิดหลักการพัฒนาชุมชนไว้ดังนี้

โกวิทย์ พวงงาม (2551) กล่าวว่า 1. การพัฒนาชุมชนต้องเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกชั้นตอน เพื่อสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและความมั่นใจในศักยภาพของตนเอง 2. ชุมชนควรพึ่งตนเองตามศักยภาพของตน ทรัพยากร และวิถีชีวิต เพื่อความเข้มแข็งและการพัฒนาที่ต่อเนื่อง 3. กลุ่มและองค์กรชุมชนเป็นแกนกลางในการวางแผน ตัดสินใจ และรับผิดชอบร่วมกัน ทำให้การพัฒนาไม่เอกภาพ 4. ผู้นำชุมชนต้องได้รับการค้นหาและพัฒนา เพราะเป็นผู้ประสานงานและเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญ 5. การพัฒนาต้องยึดหลักประชาธิปไตย ให้ทุกคนมีสิทธิและเสมอภาคในการเสนอความคิดเห็น 6. การประสานงานระหว่างคน หน่วยงาน และทรัพยากรช่วยให้เกิดความเป็นระบบและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า 7. ชุมชนต้องเรียนรู้การจัดการตนเอง ตั้งแต่วิเคราะห์ปัญหา วางแผน ดำเนินงาน และประเมินผล 8. การบูรณาการกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้การพัฒนามุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันและลดความซ้ำซ้อน 9. การพัฒนาแบบองค์รวมคำนึงถึงความเชื่อมโยงของปัญหา ผู้คน และทรัพยากรทั้งหมดในชุมชน 10. การพัฒนาแบบยั่งยืนต้องรักษาสิ่งแวดล้อมและวิถีวัฒนธรรม ไม่สร้างผลกระทบต่อคนรุ่นต่อไป 11. วัฒนธรรมชุมชนมีบทบาทต่อการยอมรับหรือการร่วมมือในการพัฒนา และช่วยเสริมเอกลักษณ์ของพื้นที่ 12. การเรียนรู้ร่วมกันและการสร้างเครือข่ายช่วยขยายองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพของชุมชน 13. การต่อยอดโครงการที่ประสบความสำเร็จช่วยสร้างขวัญกำลังใจและขยายผลสู่ชุมชนอื่น 14. หลักการสหประชาชาติและเอกชนช่วยสนับสนุนศักยภาพภายใน โดยไม่ทำให้ชุมชนพึ่งพาคนนอกอย่างถาวร

อีกทั้ง คำรงค์ดี แก้วเพ็ง (2562) กล่าวว่า 1. หลักความมีศักดิ์ศรีและศักยภาพของประชาชน ประชาชนมีความรู้ความสามารถ และศักยภาพในการพัฒนาตนเอง นักพัฒนามีหน้าที่กระตุ้น แนะนำ และเปิดโอกาสให้ชุมชนคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง 2. หลักการพึ่งตนเองของประชาชน ชุมชนต้องใช้ศักยภาพที่มีทั้งคน ทรัพยากร และทุนชุมชนในการแก้ปัญหาและพัฒนา รัฐสนับสนุนเฉพาะเรื่องที่เป็นศักยภาพ เพื่อสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืน 3. หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้ประชาชนร่วมคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ วางแผน ดำเนินงาน ประเมินผล และรับผิดชอบร่วมกัน เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของงานพัฒนา กระบวนการมีส่วนร่วมต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน 4. หลักการประชาธิปไตย 5. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกัน เพื่อการพัฒนาที่เป็นของประชาชนและเพื่อประชาชนโดยแท้จริง 6. หลักการประสานงาน การพัฒนาเกิดจากความร่วมมือของบุคคล กลุ่ม องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ บนพื้นฐานของความสมัครใจ เคารพความคิดเห็น และสอดคล้องกับภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่ 7. หลักการวัฒนธรรมชุมชน การพัฒนาต้องสอดคล้องกับวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม และภูมิปัญญาชุมชน เพื่อให้ได้รับความร่วมมือและสร้างพลังการพัฒนาอย่างเป็นธรรมชาติ จากแนวคิดหลักการพัฒนาชุมชนดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะหลักการพัฒนาชุมชน 5 หลักการ ประกอบด้วย 1. หลักการมีส่วนร่วม 2. หลักการใช้วัฒนธรรมชุมชน 3. หลักการประสานงาน 4. หลักการค้นหาและพัฒนาผู้นำ 5. หลักการพึ่งตนเองของชุมชน

กรอบคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลหลัก

1.1 ประชากร

ประชากรในชุมชนเกาะลิหะ หมู่ที่ 1 ตำบลรัชฎา อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ประชากรในชุมชนเกาะลิหะทั้งหมด จำนวน 4,758 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ รวบรวมข้อมูล โดยใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลแบบบังเอิญ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ประชากรในชุมชนเกาะลิหะ ทั้งหมด 4,758 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 357 คน

1.3 กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้นำและแกนนำชุมชนและผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย ผู้นำชุมชน 1 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่ 1 คน บ้านอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) 1 คน ประธานสตรี 1 คน สมาชิกสภาเทศบาล (สท.) 1 คน ชาวบ้านในชุมชน 3 คน รวมจำนวนทั้งหมด 8 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำ เพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือ โดยใช้แนวคิดหลักเกี่ยวกับหลักการพัฒนาชุมชน 5 ด้าน เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย กล่าวคือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำเพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำ เพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

(1) แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือวัดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำเพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามแนวคิดหลักการพัฒนาชุมชนใน 5 ด้าน 1. หลักการมีส่วนร่วม 2. หลักการใช้วัฒนธรรมชุมชน 3. หลักการประสานงาน 4. หลักการค้นหาและพัฒนาผู้นำ 5. หลักการพึ่งตนเองของชุมชน ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ทสเกล ดังนี้

5 หมายถึง	มีระดับความคิดเห็น	มากที่สุด
4 หมายถึง	มีระดับความคิดเห็น	มาก
3 หมายถึง	มีระดับความคิดเห็น	ปานกลาง
2 หมายถึง	มีระดับความคิดเห็น	น้อย
1 หมายถึง	มีระดับความคิดเห็น	น้อยที่สุด

และได้กำหนดเกณฑ์คะแนนสำหรับแปลผลค่าคะแนนเฉลี่ยและความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.50-5.00	หมายถึง	ระดับความคิดเห็น	มากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็น	มาก
2.50-3.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็น	ปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็น	น้อย
1.00-1.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็น	น้อยที่สุด

และตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(2) แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview) เครื่องมือสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพ และตอนที่ 2 เป็นแนวทางการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างตามแนวคิดหลักเกี่ยวกับหลักการพัฒนาชุมชนใน 5 ด้าน 1. หลักการมีส่วนร่วม 2. หลักการใช้วัฒนธรรมชุมชน 3. หลักการประสานงาน 4. หลักการค้นหาและพัฒนาผู้นำ 5. หลักการพึ่งตนเองของชุมชน และตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอธิบายขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 การตรวจสอบและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

(1) เมื่อผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แนวคิดหลักการพัฒนาชุมชนใน 5 ด้านแล้วนั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบและให้คำแนะนำเพื่อปรับแก้ให้มีความสมบูรณ์ก่อนให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity)

(2) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย 1) ดร.ภุช เกษตรวิวัฒน์ผล อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน 2) นายวิระ มะอิกแก้ว ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 3) นายสินชัย รุ่งพระราชจินตนาธิกานาเทศบาล ชุมชนเกาะสีหะ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ ความถูกต้องแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้เสร็จและนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Objective Concurrence; IOC) สำหรับดัชนีความสอดคล้องข้อคำถามกับประเด็นของเนื้อหาการกำหนดคะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตรเกณฑ์ดังนี้ ข้อกำหนด IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้, ข้อกำหนด IOC ตั้งแต่ 0.50 ต้องปรับปรุงค่าความเที่ยงตรงยังใช้ไม่ได้ จากนั้นนำผลคะแนนที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้มาแต่ละข้อ นำคะแนนไปหาค่าความสอดคล้อง (IOC) โดยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่

0.50 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์ โดยผลการประเมินคำถาม ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความมีค่าคะแนน 0.66 - 1.00 ถือว่าผ่านเกณฑ์และผู้วิจัยจึงนำคำถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

(3) หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแล้ว ไปทดลองเก็บกับประชากรที่คล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และพบว่าข้อคำถามที่นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามยังขาดความเข้าใจในข้อคำถามที่เป็นเชิงวิชาการ คณะผู้วิจัยจึงนำข้อคำถามมาปรับให้เป็นภาษาที่เข้าใจง่ายต่อผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหลังจากปรับข้อคำถามให้เข้าใจง่ายขึ้นตามภาษาถิ่นได้ ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือดังกล่าวส่งให้กับอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ตรวจสอบอีกครั้ง ก่อนลงพื้นที่เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 คณะผู้วิจัยได้มีการจัดทำหนังสือถึงกำนันและผู้ใหญ่บ้าน พร้อมทั้งเดินทางไปพบเพื่อพูดคุยชี้แจงและทำความเข้าใจในการศึกษาวิจัยให้ผู้ผู้นำได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการทำวิจัยในครั้งนี้

3.2 ผู้นำในชุมชน ได้มีการสื่อสารไปยังประชาชนในหมู่บ้านถึงการเข้ามาทำวิจัยของคณะผู้วิจัย พร้อมทั้งมีการประสานไปยังบุคคลที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักที่จะให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ที่ยินดีให้ข้อมูลในการทำวิจัย ได้มีความเข้าใจในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

3.3 คณะผู้วิจัยลงพื้นที่ไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยบางส่วนดำเนินการเก็บแบบออนไลน์และบางส่วนเก็บด้วยแบบสอบถามที่เป็นกระดาษ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจนครบตามที่กำหนด

3.4 คณะผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานไปยังบุคคลที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อนัดแนะวันในการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ค่าตอบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ทั้งนี้คณะผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์จำนวนกว่า 8 คน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ครบถ้วนและครอบคลุมทุกประเด็นในการตอบคำถามการวิจัยในวัตถุประสงค์ดังกล่าว

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็น ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำเพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณและวิเคราะห์ค่าทางสถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแนวทางการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คน มากอดดะห์ ทำการวิเคราะห์เนื้อหาเปรียบเทียบกับ จัดหมวดหมู่จำแนกประเภทข้อมูลทุกประเด็นแล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างในคุณภาพหรือคุณสมบัติของข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปที่ได้จากการตีความ การตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำ เพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเกาะสีชัง

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประเด็น เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ ดังมีผลการวิจัยดังนี้

ด้านเพศ พบว่า เพศหญิง จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 69.2 เพศชาย จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 และเพศทางเลือก จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 **ด้านอายุ** พบว่า อายุ 21-40 ปี จำนวน 249 คนคิดเป็นร้อยละ 69.7 อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 43 คนคิดเป็นร้อยละ 12 อายุ 41-60 ปี จำนวน 11 คนคิดเป็นร้อยละ 17.1 อายุ 60 ปีขึ้นไป 4 คนคิดเป็นร้อยละ 1.2 **ด้านการศึกษา** พบว่า ระดับปริญญาตรี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 48.6 มัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 88 คิดเป็นร้อยละ 24.7 อนุปริญญา/ปวส. จำนวน 73 คิดเป็นร้อยละ 20.7 ประถมศึกษา จำนวน 19 คิดเป็นร้อยละ 5.2 อื่น ๆ จำนวน 3 คิดเป็นร้อยละ 0.8 **ด้านการอาชีพ** พบว่า นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 130 คนคิดเป็นร้อยละ 36.3 แม่ค้าพ่อค้า จำนวน 87 คนคิดเป็นร้อยละ 24.3 ลูกจ้าง/พนักงานบริษัท จำนวน 62 คน

คิดเป็นร้อยละ 17.5 เกษตรกร/รับจ้าง จำนวน 38 คนคิดเป็นร้อยละ 10.8 ข้าราชการ/พนักงานวิสาหกิจ จำนวน 24 คน
 คิดเป็นร้อยละ 6.8 อื่น ๆ จำนวน 16 คนคิดเป็นร้อยละ 4.3 ด้านสถานภาพ พบว่า ชาวบ้าน/คนทั่วไป จำนวน 352 คน
 คิดเป็นร้อยละ 89.6 ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 1.4

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลระดับการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำในการพัฒนาชุมชนเกาะลิหะ

ด้าน	\bar{X}	S.D.
หลักการมีส่วนร่วม	3.77	1.06
หลักการใช้วัฒนธรรมชุมชน	3.75	1.07
หลักการประสานงาน	3.74	1.09
หลักการค้นหาและพัฒนาผู้นำ	3.74	1.12
หลักการพึ่งตนเองของชุมชน	3.75	1.10
รวม	3.75	1.09

จากตารางที่ 1 แสดงข้อมูลระดับการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำในการพัฒนาชุมชนเกาะลิหะ ในภาพรวม
 มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.75) หรืออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่า หลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.77)
 หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา หลักการใช้วัฒนธรรมชุมชนและหลักการพึ่งตนเองของชุมชน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.75) หรือ
 อยู่ในระดับมาก รองลงมา หลักการประสานงานและหลักการค้นหาและพัฒนาผู้นำ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.74) ตามลำดับ
 และสามารถอธิบายผลการศึกษารายด้าน ได้ดังต่อไปนี้

ด้านการมีส่วนร่วม ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.77) หรืออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่าผู้นำ
 มีการนำหลักการมีส่วนร่วมมาเป็นหลักการพื้นฐานของการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.81) หรืออยู่ในระดับมาก
 รองลงมา ผู้นำมีการนำหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และ ผู้นำมีการนำหลักการมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับการ
 ดำเนินชีวิตของชุมชนในชุมชน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.77) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ผู้นำมีการนำหลักการการร่วมคิด
 ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.75) หรืออยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านหลักการใช้วัฒนธรรมชุมชน พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.75) หรืออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในราย
 ประเด็น พบว่า ผู้นำมีการนำหลักวัฒนธรรมชุมชนมาใช้ในการพัฒนาชุมชน และ ผู้นำชุมชนมีการนำหลักการวัฒนธรรม
 และวิธีการพัฒนาชุมชนที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของชุมชนในชุมชน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.77) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา
 ผู้นำมีการนำหลักการทำกิจกรรมร่วมกันของชุมชนในชุมชน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.74) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ผู้นำมีการ
 นำหลักการวัฒนธรรมที่คนในชุมชนยอมรับและนำมาปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิตมาใช้ในการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.72)
 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านหลักการประสานงาน พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.74) หรืออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในราย
 ประเด็นที่ พบว่า ผู้นำมีการนำหลักการประสานงานมาใช้ในการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.80) หรืออยู่ในระดับมาก
 รองลงมา ผู้นำมีการนำหลักการเครือข่ายหรือภาคีความร่วมมือมาใช้ในการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.75) หรืออยู่ใน
 ระดับมาก รองลงมา ผู้นำมีการแบ่งภาระหน้าที่รับผิดชอบและสร้างความร่วมมือรับผิดชอบในกิจกรรมร่วมกัน เพื่อพัฒนา
 ชุมชน และ ผู้นำมีการนำหลักการแบบประสานความร่วมมือ ซึ่งไม่เน้นการแข่งขันและไม่ใช้ความรุนแรง และอยู่บนฐานของ
 ความสมัครใจมาใช้ในการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.70) หรืออยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านหลักการค้นหาและพัฒนาผู้นำ พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.74) หรืออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาใน
 รายประเด็นที่ พบว่า ผู้นำมีการนำหลักการในการมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชน สุภาพบุรุษและก่อให้เกิดความ
 ศรัทธาของชุมชนในชุมชน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.76) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ผู้นำมีการนำหลักการการจัดตั้งและพัฒนา
 กลุ่มขึ้นในชุมชน มาใช้ในการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.75) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ผู้นำมีการนำพาหลักการ
 เลือกตั้งเพื่อนำมาสู่การผู้นำกลุ่ม เพื่อร่วมกันดำเนินงานพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.72) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา

ผู้นำมีการนำหลักการในการค้นหาและพัฒนาผู้นำจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีบุคลิกภาพเด่นเป็นที่ยอมรับของบุคคลในชุมชน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.72) หรืออยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านหลักการพึ่งตนเองของชุมชน พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.75) หรืออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่า ผู้นำมีการนำหลักการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่นและความรู้ของคนในชุมชน เพื่อการพึ่งพาตนเอง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.80) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ผู้นำมีการนำหลักการเรื่องภูมิปัญญาและองค์ความรู้ชุมชน เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.79) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ผู้นำมีการนำหลักการพึ่งตนเองของชุมชน เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล และดำรงรักษาและพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.72) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ผู้นำมีการนำหลักการพึ่งตนเองตามศักยภาพที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.69) หรืออยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ผลการวิจัยแนวทางส่งเสริมการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำเพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเกาะลิเภา

ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า ควรมีการส่งเสริมในด้านหลักการมีส่วนร่วม ของผู้ใหญ่บ้านและคนในหมู่ 1 เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อการพาชุมชนให้เดินหน้าและพัฒนาได้จริง โดยทุกคนต้องออกมาช่วยกันอย่าเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ทั้งการร่วมแรง ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น หรือช่วยทำงานตามกำลัง แม้เป็นสิ่งเล็กน้อยก็ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้าคนในชุมชนไม่ช่วยกัน งานบ้านงานเมือง งานวัด หรือโครงการพัฒนาต่างๆ จะไม่สามารถขอรับได้ เมื่อทุกคนร่วมใจกันตามแบบคนภูเก๊ต ชุมชนก็จะอบอุ่น แข็งแรง และก้าวไกลขึ้นได้ สุดท้ายความดี ความสำนึก และความก้าวหน้าของหมู่ 1 ล้วนขึ้นอยู่กับความร่วมมือของคนในชุมชนทั้งหมด

ด้านหลักการใช้วัฒนธรรมชุมชน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า ควรมีการมีส่วนร่วมด้านวัฒนธรรมและประเพณี เช่น ในด้านการใช้หลักการวัฒนธรรมชุมชน ของคนในหมู่ 1 ความสำคัญของการสืบสานประเพณีซีกพระ และวัฒนธรรมท้องถิ่นของหมู่ 1 ที่คนในชุมชนร่วมกันรักษาไว้ แม้ยุคสมัยไม่ค่อยนิยมประเพณีนี้ แต่คนในพื้นที่ควรยังผู้ที่ยังมาอยู่ยาวนานยังคงช่วยกันสืบทอด ต่อมาคือการนำวัฒนธรรม เช่น ชนบธรรมเนียม อาหารพื้นบ้าน และประเพณีต่างๆ มาใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อสร้างความภูมิใจและเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ รวมถึงความเชื่อที่ว่าถ้าคนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ วัฒนธรรมเหล่านี้จะอยู่คู่ชุมชนต่อไป นอกจากนี้ยังกล่าวถึงการใช้ประเพณีอย่างซีกพระและลอยเรือในการต้อนรับนักท่องเที่ยวให้เห็นวิถีชีวิตแท้ ๆ ของหมู่ 1 และการที่วัฒนธรรมช่วยสร้างความสามัคคีในชุมชน ทำให้เกิดการร่วมมือในการจัดงานบุญหรือกิจกรรมต่าง ๆ อีกทั้งวัฒนธรรมที่ผูกพันกับทะเล เช่น ประมงพื้นบ้าน ก็เป็นส่วนสำคัญที่ใช้สื่อสารตัวตนของชุมชน และสุดท้ายคือการใช้เรื่องเล่า ความเชื่อ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมาถ่ายทอดให้ลูกหลาน ผู้มาเยือน

ด้านหลักการประสานงาน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า ด้านหลักการประสานงาน ของคนในหมู่ 1 ควรให้คนในชุมชนหมู่ 1 และผู้นำใช้หลักการในด้านประสานงาน เช่นการใช้ เทคโนโลยี ไลน์กลุ่ม ในการสื่อสาร แจ้งข่าว และประสานงานเป็นหลักแทนการประชุมแบบเดิม แต่หากเป็นงานใหญ่ก็ยังมีการประชุมตามปกติ รองลงมาคือการทำงานเป็นทีม แบ่งโซน แบ่งพื้นที่เพื่อให้รู้หน้าที่ในเวลาที่มีหน่วยงานลงพื้นที่ ทำให้การตอบสนองรวดเร็ว มีทิศทางรูปแบบการประสานงานแบบบ้าน ๆ ระหว่างชาวบ้าน ผู้ใหญ่บ้าน หน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ที่ช่วยกัน พูดคุยตรงไปตรงมาเพราะชุมชนอยู่ปลายเมืองต้องอาศัยหลายฝ่ายช่วยกัน อีกประเด็นคือการประสานงานที่รวดเร็วบนเกาะลิเภาเพราะพื้นที่เข้าถึงง่าย คนในชุมชนรู้จักกันดีและใช้ไลน์กลุ่มช่วยแก้ปัญหา ทั้งเรื่องเรือปัญหาในงานท่องเที่ยวหรือเหตุฉุกเฉินต่าง ๆ และยังมีการเน้นตั้งเสียงชาวบ้านก่อนทำโครงการ เช่น ถนนหรือการพัฒนาพื้นที่เพื่อให้ได้ข้อมูลจริงจากคนพื้นที่

ด้านหลักการค้นหาและพัฒนาผู้นำ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า ควรมีการส่งเสริมในด้านวัฒนธรรมและประเพณี เพราะหลักการค้นหาและพัฒนาผู้นำ ของคนในหมู่ 1 การพัฒนาผู้นำในชุมชนเกิดจากการค้นหาศักยภาพของคนในหมู่บ้านและสนับสนุนให้เขาได้อบรมพัฒนาทักษะตามความถนัด รวมถึงการสังเกตคนที่มีความรับผิดชอบและพร้อมช่วยเหลือชุมชนให้นำมาร่วมทำงานแก้ปัญหาอย่างเป็นกลาง ไม่จำเป็นต้องเป็นคนเก่งหรือเรียนสูง แต่ต้องเข้าใจชุมชนอย่างแท้จริง เด็กและเยาวชนก็ได้รับการปลูกฝังให้รู้จักช่วยเหลือและมีความรับผิดชอบผ่านงานประจำหมู่บ้านจนเกิดภาวะผู้นำตามธรรมชาติ ทั้งชุมชนและหน่วยงานร่วมสนับสนุนให้ลงมือทำจริงในกิจกรรมต่างๆ ทำ

ให้เกิดการเรียนรู้การวางแผน การประสานงาน และการตัดสินใจ ผู้นำที่เกิดขึ้นจึงเป็นผู้ที่รักชุมชน พึงคนอื่น และแก้ปัญหาได้จริงจากประสบการณ์ตรง

ด้านการจัดการพึ่งตนเองของชุมชน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า หลักการพึ่งตนเองของชุมชนของคนในหมู่ 1 มีการส่งเสริมในด้านต่าง ๆ เพราะคนในชุมชนมีการพึ่งพาตนเองผ่านการทำมาหากินแบบพอเพียง ทั้ง ทำประมง และขายของที่บ้าน รวมถึงช่วยกันแก้ไขปัญหาเล็กๆ ในพื้นที่ก่อนโดยไม่ต้องรอหน่วยงาน เมื่อเกิดงานบุญหรือประเพณีก็ร่วมมือกันทำอย่างสามัคคี ใช้วัสดุติดจากพื้นที่และทักษะที่สืบทอดกันมา เช่น ซ่อมเรือ ซ่อมแห ทำปลาตากแห้ง ตลอดจนแลกเปลี่ยนแรงงานช่วยกันในบ้าน การพึ่งพาตนเองยังเห็นชัดจากคนออกเรือหาปลามาทำกินหรือแบ่งปันเพื่อนบ้าน และคนรุ่นใหม่ก็เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ จากออนไลน์มาปรับใช้ ทำงานหรือขายของเองได้มากขึ้น นอกจากนี้การรวมกลุ่มภายในชุมชนช่วยให้แบ่งงานตามความถนัดและร่วมกันแก้ปัญหาทั้งเล็กใหญ่ได้อย่างเข้มแข็ง

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยระดับการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำในการพัฒนาชุมชนเกาะสีหะ

ด้านการมีส่วนร่วม ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย (3.77) หรืออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่าผู้นำมีการนำหลักการมีส่วนร่วมมาเป็นหลักการพื้นฐานของการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย (3.81) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ผู้นำมีการนำหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และผู้นำมีการนำหลักการมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ย (3.77) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ผู้นำมีการนำหลักการการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย (3.75) หรืออยู่ในระดับมาก

ด้านการใช้วัฒนธรรมชุมชน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย (3.75) หรืออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่า ผู้นำมีการนำหลักวัฒนธรรมชุมชนมาใช้ในการพัฒนาชุมชน และ ผู้นำชุมชนมีการนำหลักการวัฒนธรรมและวิธีการพัฒนาชุมชนที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ย (3.77) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ผู้นำมีการนำหลักการทำกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ย (3.74) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ผู้นำมีการนำหลักการวัฒนธรรมที่คนในชุมชนยอมรับและนำมาปฏิบัติเป็นวิถีชีวิตมาใช้ในการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย (3.72) อยู่ในระดับมาก

ด้านการประสานงาน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย (3.74) หรืออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายประเด็นที่ พบว่า ผู้นำมีการนำหลักการประสานงานมาใช้ในการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย (3.80) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ผู้นำมีการนำหลักการเครือข่ายหรือภาคีความร่วมมือมาใช้ในการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย (3.75) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ผู้นำมีการแบ่งภาระหน้าที่รับผิดชอบและสร้างความร่วมมือรับผิดชอบในกิจกรรมร่วมกัน เพื่อพัฒนาชุมชน และ ผู้นำมีการนำหลักการแบบผสมผสานความร่วมมือ ซึ่งไม่เน้นการแข่งขันและไม่ใช้ความรุนแรง และอยู่บนฐานของความสมัครใจมาใช้ในการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย (3.70) หรืออยู่ในระดับมาก

ด้านการค้นหาและพัฒนาผู้นำ ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย (3.74) หรืออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายประเด็นที่ พบว่า ผู้นำมีการนำหลักการในการมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชน ผู้การชักจูงและก่อให้เกิดความศรัทธาของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ย (3.76) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ผู้นำมีการนำหลักการการจัดตั้งและพัฒนากลุ่มขึ้นในชุมชน มาใช้ในการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย (3.75) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ผู้นำมีการนำพาหลักการเลือกตั้งเพื่อนำผู้การผู้นำกลุ่ม เพื่อร่วมกันดำเนินงานพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย (3.72) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ผู้นำมีการนำหลักการในการค้นหาและพัฒนาผู้นำจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีบุคลิกภาพเด่นเป็นที่ยอมรับของบุคคลในชุมชน มีค่าเฉลี่ย (3.72) หรืออยู่ในระดับมาก

ด้านการพึ่งตนเองของชุมชน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย (3.75) หรืออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่า ผู้นำมีการนำหลักการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่นและความรู้ของคนในชุมชน เพื่อการพึ่งพาตนเอง มีค่าเฉลี่ย (3.80) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ผู้นำมีการนำหลักการเรื่องภูมิปัญญาและองค์ความรู้ชุมชน เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน มีค่าเฉลี่ย (3.79) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ผู้นำมีการนำหลักการพึ่งตนเองของชุมชน เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล และตำรวจรักษาและพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย (3.72) หรืออยู่ในระดับมาก

รองลงมา ผู้นำมีการนำหลักการที่ตนเองตามศักยภาพที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย (3.69) หรืออยู่ในระดับมาก

สรุปผลการวิจัยแนวทางส่งเสริมการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำเพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเกาะสีเผล

ด้านหลักการมีส่วนร่วม ความสำเร็จของผู้นำบ้านและคนในหมู่ 1 เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนให้เติบโตได้จริง ทุกคนควรร่วมแรง ร่วมคิด และร่วมแสดงความคิดเห็น รวมถึงช่วยทำงานตามกำลัง แม้จะเป็นงานเล็กน้อยแต่ล้วนเป็นส่วนสำคัญ หากขาดการร่วมมือ งานพัฒนาต่าง ๆ จะไม่สามารถขับเคลื่อนได้ เมื่อทุกคนร่วมกันอย่างเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ชุมชนจะอบอุ่น แข็งแรง และก้าวหน้า ความสำเร็จของหมู่ 1 จึงขึ้นอยู่กับความร่วมมือของคนในชุมชนทั้งหมด

ด้านหลักการใช้วัฒนธรรมชุมชน ความสำเร็จของผู้นำบ้านและคนในหมู่ 1 เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนให้เติบโตได้จริง ทุกคนควรร่วมแรง ร่วมคิด และร่วมแสดงความคิดเห็น รวมถึงช่วยทำงานตามกำลัง แม้จะเป็นงานเล็กน้อยแต่ล้วนเป็นส่วนสำคัญ หากขาดการร่วมมือ งานพัฒนาต่าง ๆ จะไม่สามารถขับเคลื่อนได้ เมื่อทุกคนร่วมกันอย่างเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ชุมชนจะอบอุ่น แข็งแรง และก้าวหน้า ความสำเร็จของหมู่ 1 จึงขึ้นอยู่กับความร่วมมือของคนในชุมชนทั้งหมด

ด้านหลักการประสานงาน ความสำเร็จของผู้นำบ้านและคนในหมู่ 1 เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนให้เติบโตได้จริง ทุกคนควรร่วมแรง ร่วมคิด และร่วมแสดงความคิดเห็น รวมถึงช่วยทำงานตามกำลัง แม้จะเป็นงานเล็กน้อยแต่ล้วนเป็นส่วนสำคัญ หากขาดการร่วมมือ งานพัฒนาต่าง ๆ จะไม่สามารถขับเคลื่อนได้ เมื่อทุกคนร่วมกันอย่างเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ชุมชนจะอบอุ่น แข็งแรง และก้าวหน้า ความสำเร็จของหมู่ 1 จึงขึ้นอยู่กับความร่วมมือของคนในชุมชนทั้งหมด

ด้านหลักการค้นหาและพัฒนาผู้นำ ความสำเร็จของผู้นำบ้านและคนในหมู่ 1 เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนให้เติบโตได้จริง ทุกคนควรร่วมแรง ร่วมคิด และร่วมแสดงความคิดเห็น รวมถึงช่วยทำงานตามกำลัง แม้จะเป็นงานเล็กน้อยแต่ล้วนเป็นส่วนสำคัญ หากขาดการร่วมมือ งานพัฒนาต่าง ๆ จะไม่สามารถขับเคลื่อนได้ เมื่อทุกคนร่วมกันอย่างเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ชุมชนจะอบอุ่น แข็งแรง และก้าวหน้า ความสำเร็จของหมู่ 1 จึงขึ้นอยู่กับความร่วมมือของคนในชุมชนทั้งหมด

ด้านหลักการพึ่งตนเองของชุมชน ความสำเร็จของผู้นำบ้านและคนในหมู่ 1 เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนให้เติบโตได้จริง ทุกคนควรร่วมแรง ร่วมคิด และร่วมแสดงความคิดเห็น รวมถึงช่วยทำงานตามกำลัง แม้จะเป็นงานเล็กน้อยแต่ล้วนเป็นส่วนสำคัญ หากขาดการร่วมมือ งานพัฒนาต่าง ๆ จะไม่สามารถขับเคลื่อนได้ เมื่อทุกคนร่วมกันอย่างเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ชุมชนจะอบอุ่น แข็งแรง และก้าวหน้า ความสำเร็จของหมู่ 1 จึงขึ้นอยู่กับความร่วมมือของคนในชุมชนทั้งหมด

2. อภิปรายผล

อภิปรายผลระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำเพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเกาะสีเผล สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้นำในการพัฒนาชุมชนเกาะสีเผล ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.75) หรืออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่า หลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.77) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา หลักการใช้วัฒนธรรมชุมชน และหลักการที่ตนเองของชุมชน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.75) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา หลักการประสานงานและหลักการค้นหาและพัฒนาผู้นำ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =3.74) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ วิชญ์ มะลิตัน (2561) การวิจัยเรื่องการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผลการศึกษา การนำความรู้ด้านหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า โดยภาพรวมนักศึกษานำหลักการพัฒนาชุมชนไปใช้ในระดับมากที่สุด

(\bar{X} -4.57) และการนำความรู้ด้านการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่านักศึกษา
นำหลักการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชนไปใช้ในระดั้มากที่สุด (\bar{X} - 4.67)

**อภิปรายผลแนวทางส่งเสริมการใช้หลักการพัฒนาชุมชนของผู้บำเพ็ญเพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของ
ชุมชนเกาะกึ่งเรือ** สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้ 1) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ความร่วมมือของผู้ใหญ่บ้านและคนใน
หมู่บ้านเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ชุมชนพัฒนาได้จริง โดยทุกคนต้องร่วมคิด ร่วมทำ และสนับสนุนกันอย่างเป็นน้ำหนึ่งใจ
เดียว 2) ด้านหลักการใช้วัฒนธรรมชุมชน ควรมีการการสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น ชักพระ ลอยเรือ
และอาหารพื้นบ้าน ช่วยสร้างเอกลักษณ์ ความสามัคคี และถ่ายทอดตัวตนของชุมชนให้คนรุ่นใหม่และนักท่องเที่ยว 3)
ด้านหลักการประสานงาน ควรมีการการใช้เทคโนโลยีอย่างไลน์กลุ่มและการแบ่งหน้าที่ในชุมชนช่วยให้การสื่อสารและ
แก้ปัญหาที่มีความรวดเร็ว พร้อมทั้งพึงเสียงชาวบ้านจริงก่อนดำเนินโครงการใด ๆ 4) ด้านหลักการค้นหาและพัฒนาผู้นำ
ควรมีการการค้นหาคนที่มีความรับผิดชอบและสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนช่วยเหลือลุ่มผู้นำที่เข้าใจพื้นที่
แก้ปัญหาได้จริง และเติบโตจากประสบการณ์ตรง 5) ด้านหลักการพึ่งตนเองของชุมชน ด้วยชุมชนพึ่งตนเองผ่านการทำ
มาหากินแบบพอเพียง จึงควรการการช่วยกันแก้ปัญหา ใช้ทักษะดั้งเดิมและแบ่งปันทรัพยากร รวมทั้งคนรุ่นใหม่ประยุกต์
ทักษะใหม่เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ คำไท สดายุโม (จันทร์จ้อย), (2567) ศึกษาวิจัยเรื่องการพึ่งพา
ตนเองทางเศรษฐกิจของชุมชนในตำบลแสนพัน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า 1) การพึ่งพาตนเอง
ทางเศรษฐกิจของชุมชนในตำบลแสนพัน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและ
เทคโนโลยีท้องถิ่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ด้านจิตใจและด้านสังคมและวัฒนธรรม มี
ลักษณะเป็นการรวมตัวกันเป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหาของตำบล มีการก่อตั้งศูนย์การเรียนรู้ของตำบลเพื่อเป็นแหล่ง
รวมภูมิปัญญา โดยจัดตั้งกลุ่มงาน 3 กลุ่มคือ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพ และกลุ่มออมทรัพย์ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ
อุซุร ศิริรังษี, (2567) ศึกษาวิจัยเรื่องการพึ่งตนเองและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในจังหวัด
นครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับการพึ่งตนเอง การมีส่วนร่วม และคุณภาพชีวิตของประชาชน และ (2) เสนอ
แนวทางพัฒนาการพึ่งตนเองและการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัย
พบว่า 1) การพึ่งตนเองและการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับมาก โดยประชาชนมีการพึ่งตนเองด้านเทคโนโลยีสูง
ที่สุด และมีส่วนร่วมมากที่สุดในด้านการรับผลประโยชน์ คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับที่ 2) ควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อ
เพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนและร่วมวางแผนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในจังหวัดนครปฐม

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 2 สรุปองค์ความรู้ใหม่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. หน่วยงานภาครัฐควรมีการจัดโครงการพัฒนาอาชีพที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับคนในชุมชนและสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่องเริ่มจากสำรวจทรัพยากรและศักยภาพชุมชน เช่น ทักษะ อาชีพ ภูมิปัญญา และความต้องการตลาดออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมที่สอดคล้อง พร้อมจัดงบประมาณและติดตามประเมินผลเพื่อสร้างอาชีพมั่นคงระยะยาว
2. ควรจัดโปรแกรมที่สามารถเข้าถึงกลุ่มในชุมชนได้ การดำเนินงานควรให้ทุกกลุ่มประชาชนเข้าถึงโครงการได้ เช่น เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้หญิง และกลุ่มเปราะบางโดยออกแบบกิจกรรมหลากหลาย ใช้สื่อเข้าใจง่าย จัดอบรมใกล้บ้าน พร้อมสื่อสารผ่านชุมชนออนไลน์และเสียงทาสายเพื่อเข้าถึงสูงสุด

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติสำหรับชุมชน

1. ควรมีจัดอบรมอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของคนในพื้นที่ เช่น งานหัตถกรรม การท่องเที่ยวชุมชนจัดหลักสูตรฝึกอาชีพ เช่น หัตถกรรม การท่องเที่ยว หรือเกษตรอินทรีย์ ให้ตรงกับความต้องการและทักษะของคนในพื้นที่ พร้อมติดตามผลการนำความรู้ไปใช้จริง สร้างเครือข่ายผู้เรียนเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และต่อยอดอาชีพในชุมชน
2. ควรมีการสนับสนุนใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับความรู้สมัยใหม่เพื่อให้เกิดนวัตกรรมชุมชนใช้ความรู้พื้นบ้านร่วมกับเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์หรือกิจกรรมชุมชนที่โดดเด่น ส่งเสริมเอกลักษณ์ของชุมชนและสามารถสร้างรายได้ที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการส่งเสริมการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ศึกษาแนวทางและเครื่องมือที่ช่วยให้สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ วางแผน และติดตามผลการพัฒนาชุมชน
2. ควรมีการศึกษการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนตามหลักการพัฒนาชุมชน จัดฝึกอบรมหรือเวิร์กช็อปด้านทักษะการบริหารจัดการ การสื่อสาร การแก้ปัญหา และการพัฒนาความคิดเชิงนวัตกรรม

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์และเอาใจใส่ให้คำที่ปรึกษาเป็นอย่างดีจาก อาจารย์ ดร. วาสนา ศรีนวลโย อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนประจำรายวิชาที่ให้คำแนะนำแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง รวมทั้งให้คำแนะนำองค์ความรู้แนวทางในการศึกษาค้นคว้ามาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ประธานสตรี อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน สมาชิกเทศบาลและผู้ที่ได้รับประโยชน์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในส่วนของภาครัฐซึ่งได้ให้ความกรุณาเสียสละเวลาในการร่วมกระบวนการวิจัยในทุกมิติ ทั้งการให้ความรู้ความเข้าใจ การถ่ายทอดประสบการณ์การให้ข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย การช่วยเหลือแก้ปัญหา อันส่งผลให้การดำเนินการวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม. (2551). *การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น*. บริษัท บพิธการพิมพ์ จำกัด.
- คำโท สดงูโม. (จันทร์จี่). (2567). ศึกษาวิจัยเรื่อง การพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจของชุมชนในตำบลสนั่นอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม. *วารสารมจร การพัฒนาลังคม*, 9(1), 298 - 321.
- ดำรงศักดิ์ แก้วเพ็ญ. (2562). *ทฤษฎีและหลักการการพัฒนาชุมชน*. สาขาวิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ประเวศ ะสี. (2558). *วิธีการและกลไก ยุทธศาสตร์ประชารัฐสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานรากบนหลักการเศรษฐกิจพอเพียง*. หนองขาวบ้าน.
- วิชญ์ มะลิตัน. (2561). ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำความรู้ด้านหลักการ พัฒนาชุมชนไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2 ของนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย* 1(2), 6 - 19.
- สมบัติ วิวัฒน์พัฒนพงศ์ และคณะ. (2565). บทบาทของผู้นำในการพัฒนาชุมชนบ้านคลองสาม หมู่ที่ 16 ตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี *วารสารศิลปศาสตร์ (วังนางเลิ้ง) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร*, 2(1), 26 - 34.
- อุซุกร ศิริรังษี. (2567). ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิจัยเรื่องการพึ่งตนเองและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในจังหวัดนครปฐม. *วารสารสิรินธรบริหารกรร มมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 25(1), 494 - 500.

